

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐๒ คน มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

๔.๕ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

อักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ค่า Sum of Squares (ผลบวกกำลังสองของคะแนน)
df	หมายถึง	ค่า Degree of freedom (ขั้นของความเป็นอิสระ)
MS	หมายถึง	ค่า Mean Square (ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน)
Sig.	หมายถึง	ค่า Significant (ระดับนัยสำคัญ)
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
*	หมายถึง	ค่า allowable error ๐.๐๕ (ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นเรียน วุฒิธรรมศึกษา และจำนวนครั้งที่เข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๘๒	๒๗.๒
หญิง	๒๒๐	๗๒.๘
รวม	๓๐๒	๑๐๐.๐
๒. อายุ		
อายุ ๑๕ ปี	๔๔	๑๔.๖
อายุ ๑๖ ปี	๙๑	๓๐.๑
อายุ ๑๗ ปี	๑๒๗	๔๒.๑
อายุ ๑๘ ปี	๔๐	๑๓.๒
รวม	๓๐๒	๑๐๐.๐
๓. ระดับชั้นเรียน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๙๔	๓๑.๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๑๐๘	๓๕.๘
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๑๐๐	๓๓.๑
รวม	๓๐๒	๑๐๐.๐
๔. วุฒิธรรมศึกษา		
ธรรมศึกษาขั้นตรี	๔๑	๑๓.๖
ธรรมศึกษาขั้นโท	๖๖	๒๑.๘
ธรรมศึกษาขั้นเอก	๑๕๔	๕๑.๐
ไม่มีวุฒิธรรมศึกษา	๔๑	๑๓.๖
รวม	๓๐๒	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๐๒)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๕. จำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม		
ไม่เคยเข้าค่าย	๑๐	๓.๓
เข้าค่าย ๑ ถึง ๕ ครั้ง	๑๘๐	๕๙.๖
เข้าค่ายมากกว่า ๕ ครั้ง	๑๑๒	๓๗.๑
รวม	๓๐๒	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๘ รองลงมาคือเพศชาย มีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒

นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ ๑๗ ปี มีจำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑ รองลงมาคือมีอายุ ๑๖ ปี มีจำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๑ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือมีอายุ ๑๘ ปี มีจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒

นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีจำนวน ๑๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๘ รองลงมาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีจำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑

นักเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิธรรมศึกษาชั้นเอก มีจำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐ รองลงมาวุฒิธรรมศึกษาชั้นโท มีจำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีวุฒิธรรมศึกษาชั้นตรีกับไม่มีวุฒิธรรมศึกษา มีจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖

นักเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ๑ ถึง ๕ ครั้ง มีจำนวน ๑๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๖ รองลงมาคือมีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมมากกว่า ๕ ครั้ง มีจำนวน ๑๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ไม่เคยเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม (n=๓๐๒)

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ด้านการตัดสินใจ	๔.๑๑	๐.๕๙๐	มาก
๒. ด้านการดำเนินงาน	๓.๙๗	๐.๖๒๖	มาก
๓. ด้านการรับผลประโยชน์	๔.๑๓	๐.๕๖๖	มาก
๔. ด้านการประเมินผล	๔.๐๓	๐.๖๐๙	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๐๖	๐.๕๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๐๖$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๓ รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๑ และที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๗

ตารางที่ ๔.๓ แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการตัดสินใจ**

(n=๓๐๒)

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๙	๐.๖๙๗	มาก
๒. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๒	๐.๗๒๖	มาก
๓. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดตารางการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๕	๐.๗๖๐	มาก
๔. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๙	๐.๗๘๙	มาก
๕. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๑	๐.๗๙๐	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๑	๐.๕๙๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๑๑) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๒ และที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจัดตารางการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๕

ตารางที่ ๔.๔ แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการดำเนินงาน**

(n=๓๐๒)

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและให้ข้อมูลกับนักเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๖	๐.๗๙๖	มาก
๒. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดค้านหรือโต้แย้งเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๓.๗๐	๐.๙๐๖	มาก
๓. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการเสนอปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๓.๙๗	๐.๗๘๙	มาก
๔. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๑	๐.๗๔๓	มาก
๕. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดเอกสารการสอนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๓.๙๙	๐.๘๓๕	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๙๗	๐.๖๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๙๗) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๑ รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและให้ข้อมูลกับนักเรียนในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๖ และที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินงานคัดค้านหรือโต้แย้งเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๐

ตารางที่ ๔.๕ แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการรับผลประโยชน์**

(n=๓๐๒)

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ได้รับความอิมใจจากการที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	๔.๑๙	๐.๗๔๗	มาก
๒. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ได้รับแรงบันดาลใจจากการส่งเสริมคุณธรรมที่ทำให้มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น	๔.๐๔	๐.๗๔๓	มาก
๓. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีความยินดีและความภาคภูมิใจเมื่อโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและโรงเรียน	๔.๒๑	๐.๗๓๑	มาก
๔. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ได้รับความร่วมมือ ร่วมแรงกายและใจ จากการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๙	๐.๗๓๔	มาก
๕. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ จากการจัดกิจกรรม	๔.๑๓	๐.๗๒๖	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๑๓	๐.๕๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๑๓) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าทุกประเด็นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีความยินดีและความภาคภูมิใจเมื่อโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ได้รับความอิมใจจากการที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ และที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ได้รับแรงบันดาลใจจากการส่งเสริมคุณธรรมที่ทำให้มีการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๔

ตารางที่ ๔.๖ แสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการประเมินผล**

(n=๓๐๒)

การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ เพื่อการประเมินผลการส่งเสริมกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๑	๐.๗๗๓	มาก
๒. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลผลงาน และสภาพปัญหา อุปสรรคในกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม	๓.๙๘	๐.๘๒๓	มาก
๓. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์ มีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการพัฒนาในโรงเรียน	๓.๙๙	๐.๗๘๘	มาก
๔. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมสรุปผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๐๒	๐.๗๕๗	มาก
๕. ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาจากการสรุปประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๕	๐.๗๖๒	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๔.๐๓	๐.๖๐๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๔.๐๓) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าทุกประเด็นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหาการสรุปประเมินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๕ รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมสรุปผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒ และที่มีส่วนร่วมต่ำสุดคือ ท่านเห็นว่าพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๘

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน วุฒิธรรมศึกษา จำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ในภาพรวม จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๘๒	๔.๐๓	๐.๕๙	-๐.๕๙๓*	๐.๐๒๒
หญิง	๒๒๐	๔.๐๗	๐.๔๘		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน เพศชาย ($\bar{X} = ๔.๐๓$, เพศหญิง ($\bar{X} = ๔.๐๗$) มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่าง

ตารางที่ ๔.๘ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมในภาพรวมจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.
๑๕ ปี	๔๔	๔.๑๕	๐.๔๗
๑๖ ปี	๙๑	๔.๐๕	๐.๔๙
๑๗ ปี	๑๒๗	๔.๐๒	๐.๕๕
๑๘ ปี	๔๐	๔.๑๒	๐.๔๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๓๐๒	๔.๐๖	๐.๕๑

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๓๐	๔	๐.๒๔๓	๐.๙๒๓	๐.๔๓๐
ภายในกลุ่ม	๗๘.๕๓๙	๒๙๘	๐.๒๖๔		
ผลรวม	๗๙.๒๖๘	๓๐๒			

จากตาราง ๔.๘, ๔.๙ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุต่างกัน อายุ ๑๕ ปี ($\bar{X} = ๔.๑๕$), อายุ ๑๖ ปี ($\bar{X} = ๔.๐๕$), อายุ ๑๗ ปี ($\bar{X} = ๔.๐๒$), อายุ ๑๘ ปี ($\bar{X} = ๔.๑๒$) มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

ระดับชั้นเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๙๔	๔.๐๖	๐.๔๘
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๑๐๘	๓.๙๘	๐.๕๕
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๑๐๐	๔.๑๕	๐.๔๙
ค่าเฉลี่ยรวม	๓๐๒	๔.๐๖	๐.๕๑

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๒๒	๓	๐.๗๖๑	๒.๙๒๖	๐.๐๕๕
ภายในกลุ่ม	๗๗.๗๔๖	๒๙๙	๐.๒๖๐		
ผลรวม	๗๙.๒๖๘	๓๐๒			

จากตาราง ๔.๑๐, ๔.๑๑ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ($\bar{X} = ๔.๐๖$), มัธยมศึกษาปีที่ ๕ ($\bar{X} = ๓.๙๘$), มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ($\bar{X} = ๔.๑๕$) มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ นักเรียนที่มีวุฒิธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวุฒิธรรมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

วุฒิธรรมศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.
ธรรมศึกษาชั้นตรี	๔๑	๔.๐๘	๐.๔๘
ธรรมศึกษาชั้นโท	๖๖	๔.๐๔	๐.๕๙
ธรรมศึกษาชั้นเอก	๑๕๔	๔.๐๖	๐.๕๐
ไม่มีวุฒิธรรมศึกษา	๔๑	๔.๐๙	๐.๔๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๓๐๒	๔.๐๖	๐.๕๑

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวุฒิธรรมศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๓๖	๓	๐.๐๑๕	๐.๐๙๖	๐.๙๖๒
ภายในกลุ่ม	๗๙.๑๙๒	๒๙๙	๐.๒๖๖		
ผลรวม	๗๙.๒๖๘	๓๐๒			

จากตาราง ๔.๑๒, ๔.๑๓ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิธรรมศึกษาต่างกัน ธรรมศึกษาชั้นตรี ($\bar{X} = ๔.๐๘$), ธรรมศึกษาชั้นโท ($\bar{X} = ๔.๐๔$), ธรรมศึกษาชั้นเอก ($\bar{X} = ๔.๐๖$), ไม่มีวุฒิธรรมศึกษา ($\bar{X} = ๔.๐๙$) มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ นักเรียนที่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๐๒)

จำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม	n	$\bar{X}$	S.D.
ไม่เคยเข้าค่าย	๑๐	๓.๘๖	๐.๔๗
เข้าค่าย ๑ ถึง ๕ ครั้ง	๑๘๐	๓.๙๙	๐.๕๑
เข้าค่ายมากกว่า ๕ ครั้ง	๑๑๒	๔.๑๙	๐.๕๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๓๐๒	๔.๐๖	๐.๕๑

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๙๑	๓	๑.๐๙๖	๖.๔๗๖*	๐.๐๐๒
ภายในกลุ่ม	๗๕.๙๗๗	๒๙๙	๐.๒๕๔		
ผลรวม	๗๙.๒๖๘	๓๐๒			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๑๔, ๔.๑๕ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ไม่เคยเข้าค่าย ($\bar{X}$ = ๓.๘๖), เข้าค่าย ๑ ถึง ๕ ครั้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๙), เข้าค่ายมากกว่า ๕ ครั้ง ($\bar{X}$ = ๔.๑๙) มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้วยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จำแนกตามจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม

จำนวนครั้งเข้าค่าย อบรมคุณธรรมจริยธรรม		ไม่เคย เข้าค่าย	เข้าค่าย ๑ ถึง ๕ ครั้ง	เข้าค่าย มากกว่า ๕ ครั้ง
	$\bar{X}$	๓.๘๖	๓.๙๙	๔.๑๙
ไม่เคยเข้าค่าย	๓.๘๖	-	-๐.๑๐	-๐.๓๑
เข้าค่าย ๑ ถึง ๕ ครั้ง	๓.๙๙	-	-	-๐.๒๑*
เข้าค่ายมากกว่า ๕ ครั้ง	๔.๑๙	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมจำแนกตามจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ คือ นักเรียนที่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ๑ ถึง ๕ ครั้ง มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม น้อยกว่านักเรียนที่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมมากกว่า ๕ ครั้ง

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติทดสอบ		ค่าระดับนัยสำคัญ	ผลการทดสอบ
			t	F		
๑.	เพศ	ความคิดเห็นของนักเรียน	-๐.๕๙๓*	-	๐.๐๒๒	ยอมรับ
๒.	อายุ	ความคิดเห็นของนักเรียน	-	๐.๙๒๓	๐.๔๓๐	ปฏิเสธ
๓.	ระดับชั้นเรียน	ความคิดเห็นของนักเรียน	-	๒.๙๒๖	๐.๐๕๕	ปฏิเสธ
๔.	วุฒิธรรมศึกษา	ความคิดเห็นของนักเรียน	-	๐.๐๙๖	๐.๙๖๒	ปฏิเสธ
๕.	จำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม	ความคิดเห็นของนักเรียน	-	๖.๔๗๖*	๐.๐๐๒	ยอมรับ

จากตารางที่ ๔.๑๗ สามารถสรุปได้ว่า

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ นักเรียนที่มีวุฒิธรรมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ นักเรียนที่มีจำนวนครั้งเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจ

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)
๑.	ผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมส่วนมากเป็นบุคลากรในสถานศึกษา	๒๑
๒.	พระสงฆ์ไม่ค่อยมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา	๑๙
๓.	พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานต่างๆ เป็นเพียงผู้สนับสนุน	๑๕
๔.	พระสงฆ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับสถานศึกษาน้อยมาก	๑๔

จากตารางที่ ๔.๑๘ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจ พบว่า ผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมส่วนมากเป็นบุคลากรในสถานศึกษา อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๑ คน รองลงมาคือพระสงฆ์ไม่ค่อยมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๙ คน พระสงฆ์ส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานต่างๆ เป็นเพียงผู้สนับสนุน มีจำนวน ๑๕ คน และพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับสถานศึกษาน้อยมาก อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๑๔ คน

ตารางที่ ๔.๑๙ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการตัดสินใจ**

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
๑.	สถานศึกษาควรนิมนต์พระสงฆ์มาร่วมกำหนดการกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๒๐
๒.	พระสงฆ์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าไปส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา	๑๙
๓.	พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา ควรที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับสถานศึกษา	๑๖
๔.	สถานศึกษาควรจะประชุมร่วมกับพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อวางแผนแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๑๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจ พบว่า สถานศึกษาควรนิมนต์พระสงฆ์มาร่วมกำหนดการกำหนดแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๐ คน รองลงมาคือพระสงฆ์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าไปส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๙ คน พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา ควรที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมกับสถานศึกษา มีจำนวน ๑๖ คน และสถานศึกษาควรจะประชุมร่วมกับพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อวางแผนแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๑๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๐ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมด้านการดำเนินงาน

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)
๑.	พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมขาดแรงจูงใจในการสอนเพื่อประโยชน์ของเยาวชนอย่างแท้จริง	๒๔
๒.	การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ	๒๒
๓.	พระสงฆ์ขาดขาดความรู้ ทักษะ และจิตวิทยาการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๒๑
๔.	สถานศึกษาไม่ได้จัดครูพี่เลี้ยงไว้คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๒๐

จากตารางที่ ๔.๒๐ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมด้านการดำเนินงาน พบว่า พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมขาดแรงจูงใจในการสอนเพื่อประโยชน์ของเยาวชนอย่างแท้จริง อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๔ คน รองลงมาคือการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอ อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๒ คน พระสงฆ์ขาดขาดความรู้ ทักษะ และจิตวิทยาการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน ๒๑ คน และสถานศึกษาไม่ได้จัดครูพี่เลี้ยงไว้คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๒๐ คน

ตารางที่ ๔.๒๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการดำเนินงาน

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
๑.	ควรปลูกจิตสำนึกแก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ทุ่มเทกำลังกายและกำลังสติปัญญา ด้วยการเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมด้วยความเต็มใจ	๒๒
๒.	คณะสงฆ์และสถานศึกษา ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๒๐
๓.	คณะสงฆ์และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ควรเปิดหลักสูตรเพื่ออบรมถวายความรู้ในเรื่องจิตวิทยา	๑๙
๔.	การสอนแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาควรจัดห้องและครูพี่เลี้ยงไว้คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๑๘

จากตารางที่ ๔.๒๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการดำเนินงาน พบว่า ควรปลูกจิตสำนึกแก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้ทุ่มเทกำลังกายและกำลังสติปัญญา ด้วยการเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมด้วยความเต็มใจ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๒ คน รองลงมาคือคณะสงฆ์และสถานศึกษา ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๐ คน คณะสงฆ์และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา ควรเปิดหลักสูตรเพื่ออบรมถวายความรู้ในเรื่องจิตวิทยาการสอนแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวน ๑๙ คน และสถานศึกษาควรจัดห้องและครูพี่เลี้ยงไว้คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๑๘ คน

ตารางที่ ๔.๒๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมด้านการรับผลประโยชน์

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)
๑.	ขาดพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนไม่ได้รับประโยชน์ของกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเต็มที่	๒๕
๒.	เนื้อหากิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้นทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร	๒๓
๓.	เด็กนักเรียนขาดบุคคลต้นแบบหรือครูที่มีความรู้ความสามารถในการชักจูงให้นักเรียนลอกเลียนแบบ	๒๒
๔.	การแจกทุนการศึกษาของพระสงฆ์ ไม่สอดคล้องหรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจ	๒๐

จากตารางที่ ๔.๒๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ขาดพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนไม่ได้รับประโยชน์ของกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างเต็มที่ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๕ คน รองลงมาคือเนื้อหากิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้นทำให้นักเรียนไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๓ คน เด็กนักเรียนขาดบุคคลต้นแบบหรือครูที่มีความรู้ความสามารถในการชักจูงให้นักเรียนลอกเลียนแบบ มีจำนวน ๒๒ คน และการแจกทุนการศึกษาของพระสงฆ์ ไม่สอดคล้องหรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจ อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๒๐ คน

ตารางที่ ๔.๒๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการรับผลประโยชน์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
๑.	สถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรรหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถ และควรนิมนต์เข้ามาสอนอย่างสม่ำเสมอ	๒๔
๒.	ควรให้ครูพี่เลี้ยงประชุมร่วมกับพระสงฆ์เพื่อหาแนวทางการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้น	๒๓
๓.	ควรคัดสรรพระสงฆ์ที่มีจริยวัตรตรงดงาม และสนับสนุนให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อเป็นบุคคลต้นแบบให้ กับนักเรียน	๒๑
๔.	ควรมีการแจกทุนการศึกษาของพระสงฆ์ ควรมีการแจกทุนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็กนักเรียนให้ปฏิบัติตาม เช่น นักเรียนที่มีความประพฤติดี มีความกตัญญู มีกิริยามารยาทที่ดี เป็นต้น	๒๐

จากตารางที่ ๔.๒๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า สถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรรหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถและควรนิมนต์เข้ามาสอนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๔ คน รองลงมาคือควรให้ครูพี่เลี้ยงประชุมร่วมกับพระสงฆ์เพื่อหาแนวทางการสอนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนแต่ละระดับชั้น อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๓ คน ควรคัดสรรพระสงฆ์ที่มีจริยวัตรตรงดงาม และสนับสนุนให้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อเป็นบุคคลต้นแบบให้ กับนักเรียน มีจำนวน ๒๑ คน และควรมีการแจกทุนการศึกษาของพระสงฆ์ ควรมีการแจกทุนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เด็กนักเรียนให้ปฏิบัติตาม เช่น นักเรียนที่มีความประพฤติดี มีความกตัญญู มีกิริยามารยาทที่ดี เป็นต้น อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๒๐ คน

ตารางที่ ๔.๒๔ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม
ด้านการประเมินผล

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)
๑.	การประสานงานร่วมกันระหว่างวัดกับสถานศึกษาเพื่อประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อยเกินไป	๑๙
๒.	พระสงฆ์ขาดการมีส่วนร่วมสรุปผล และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	๑๗
๓.	ขาดการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมระหว่างพระสงฆ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑๕
๔.	กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไม่มีความความสนใจ และไม่เห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมหรือปฏิบัติตามกิจกรรม	๑๔

จากตารางที่ ๔.๒๔ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐมด้านการประเมินผล พบว่า การประสานงานร่วมกันระหว่างวัดกับสถานศึกษาเพื่อประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมน้อยเกินไป อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๑๙ คน รองลงมาคือพระสงฆ์ขาดการมีส่วนร่วมสรุปผล และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๗ คน ขาดการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมระหว่างพระสงฆ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน ๑๕ คน และกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมไม่มีความความสนใจ และไม่เห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมหรือปฏิบัติตามกิจกรรม อยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๔ คน

ตารางที่ ๔.๒๕ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม **ด้านการประเมินผล**

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
๑.	วัดกับสถานศึกษาควรจัดการประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางประเมินผล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น	๒๐
๒.	สถานศึกษาควรนิมนต์พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเข้าร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการประเมินผลร่วมกัน	๑๘
๓.	สถานศึกษา วัด ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรมีการประชุมหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกัน	๑๗
๔.	สถานศึกษา และวัดควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีความหลากหลาย อีกทั้งควรชี้แนะให้เด็กนักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมหรือการปฏิบัติตาม	๑๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการประเมินผล พบว่า วัดกับสถานศึกษาควรจัดการประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางประเมินผล การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๐ คน รองลงมาคือสถานศึกษาควรนิมนต์พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเข้าร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการประเมินผลร่วมกัน อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๘ คน สถานศึกษา วัด ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรมีการประชุมหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกัน มีจำนวน ๑๗ คน และสถานศึกษา และวัดควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีความหลากหลาย อีกทั้งควรชี้แนะให้เด็กนักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมหรือการปฏิบัติตาม อยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๑๕ คน

๔.๕ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

๑. พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร) รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม เจ้าอาวาสวัดไร่ขิง
๒. พระครูปฐมธีรวัฒน์ (บัญชา จิตธมโม) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง
๓. นางสาวฐณิกานต์ เต่งตระกูล รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
๔. นายวันชัย ธวัชพันธ์ ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
๕. นางอมสิน สถาพร ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
๖. นางกานดา พิมพ์ใส ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
๗. นายภูมินทร์ เทียมเชื้อ ประธานนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

๔.๕.๑ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการตัดสินใจว่า การตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกในระหว่างทางเลือกโดยมีสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับหลายประการ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ทำให้เห็นธรรมชาติที่สำคัญของการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอนที่จะเลือกทางใดทางหนึ่งออกมาสำหรับใช้ในการปฏิบัติ ดังนั้นหลักการตัดสินใจมีได้สิ้นสุดที่การเลือกแนวทางปฏิบัติ แต่จะสิ้นสุดที่การปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้แล้วนั่นเอง^๑ ซึ่งในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างวัด และสถานศึกษา^๒ อีกทั้งควรเชิญชวนและขอความร่วมมือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดถึงผู้นำในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกเอาทางเลือกที่เหมาะสมเป็นแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ดีงามของชุมชน^๓ โดยสถานศึกษาควรที่จะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน^๔ ควรมีการนิมนต์พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา^๕ โดยแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

^๑สัมภาษณ์ พระครูปฐมธีรวัฒน์ (บัญชา จิตธมโม), ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๒สัมภาษณ์ พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๓สัมภาษณ์ นางสาวฐณิกานต์ เต่งตระกูล, รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

^๔สัมภาษณ์ นายวันชัย ธวัชพันธ์, ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^๕สัมภาษณ์ นางอมสิน สถาพร, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๙.

ควรมีความหลากหลาย มีความเข้าใจ เพราะจะทำให้เด็กนักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย และมีความกระตือรือร้นอยากจะทำมามีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ^๖

๔.๕.๒ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการดำเนินงานว่า สถานศึกษาต้องสร้างความตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม^๗ ผู้บริหาร ครู ควรนำหลักธรรมไปใช้สอดแทรกการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จัดกิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางด้านวิชาการหรือกิจการของเด็กนักเรียน^๘ สถานศึกษาควรมอบหมายแต่งตั้งครูเวรอบรมเด็กนักเรียนหน้าเสาธงเป็นประจำทุกวันด้วยการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และควรจัดให้เด็กนักเรียนเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง ควรดำเนินการนิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายธรรม หรือให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่เด็กนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์^๙ ควรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ให้ตรงตามแผนงานโครงการหรือนโยบายของโรงเรียน^{๑๐} พระสงฆ์มีหน้าที่คือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยการให้ความรู้ในเรื่องความดี/ความชั่ว ความกตัญญูกตเวที ความอ่อนน้อมถ่อมตน หน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นต้น^{๑๑} ความรู้เหล่านี้ปลูกฝังโดยอบรมสั่งสอนควบคู่กับการปฏิบัติจนกลายเป็นความเคยชิน^{๑๒} พระสงฆ์ควรมีกลยุทธ์ในการอบรมเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันด้วยการดึงเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม^{๑๓} อีกทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ^{๑๔} ควรตั้งใจรับฟังปัญหาอย่างอดทน และควรพูดบอก

^๖ สัมภาษณ์ นางกานดา พิมใจใส, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙.

^๗ สัมภาษณ์ พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, อ้างแล้ว.

^๘ สัมภาษณ์ นายวันชัย ธวัชพันธ์, ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^๙ สัมภาษณ์ นางสาวฐณิกานต์ เต่งตระกูล, รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายภูมินทร์ เทียมเชื้อ, ประธานนักเรียน โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, ๒ ตุลาคม ๒๕๕๙.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระครูปฐมธีรวัฒน์ (บัญชา จิตธมโม), ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง, อ้างแล้ว.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวฐณิกานต์ เต่งตระกูล, รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางอมสิน สถาพร, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางกานดา พิมใจใส, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

อย่างมีเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ต่อเด็กนักเรียน รวมทั้งควรส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม^{๑๕}

๔.๕.๓ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการรับผลประโยชน์

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการรับผลประโยชน์ว่า คุณธรรมจริยธรรม คือ หลักของความดีงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งการแสดงออกถึงความดีงามทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อการพัฒนาประเทศชาติ^{๑๖} ทุกศาสนาย่อมมีคำสั่งสอนเป็นศีลและธรรมให้บุคคลผู้นับถือและศรัทธาให้การยอมรับและเชื่อฟัง พร้อมที่จะปฏิบัติตามโดยไม่มีเงื่อนไข พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักธรรมในการบริหาร และการปกครองอันได้แก่ ทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดถือปฏิบัติตาม^{๑๗} ในด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดนโยบายให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการจัดให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม^{๑๘} เพื่อปลูกฝังให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้ฝึกฝนในความดีงาม อีกทั้งควรยกย่องเชิดชูเกียรติครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อที่ครู และบุคลากรในสถานศึกษาจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับเด็กนักเรียน^{๑๙} โดยกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นความต้องการที่คนรุ่นหนึ่งจะชี้นำคนอีกรุ่นหนึ่ง โดยที่มีความเชื่อว่าประสบการณ์ของตนจะสร้างความเข้าใจในเรื่องคุณงามความดี ความถูกต้อง และความเหมาะสมเป็นต้น เพราะประสบการณ์จริงเป็นโอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิต ที่ช่วยให้เด็กนักเรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติ และทักษะการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม^{๒๐} การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ แต่ประโยชน์ที่ได้นอกจากนักเรียนแล้วสถานศึกษา และครูก็ได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน^{๒๑}

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายภูมินทร์ เทียมเชื้อ, ประธานนักเรียน โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, อ้างแล้ว.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูปฐมธีรวัฒน์ (บัญชา จิตธมโม), ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง, อ้างแล้ว.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นางสาวฐณิกานต์ แต่งตระกูล, รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายวันชัย ธวัชพันธ์, ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางอมสิน สถาพร, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายวันชัย ธวัชพันธ์, ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

๔.๕.๔ แนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการประเมินผล

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านการประเมินผลว่า การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ เด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน^{๒๒} ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน^{๒๓} การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้ชัดเจน และเหมาะสม^{๒๔} ควรมีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบในจุดประสงค์ ขอบเขตงาน และบทบาทหน้าที่ และให้ครูที่ปรึกษา พระสงฆ์ ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้วย^{๒๕} สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมคือ ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะจะทำให้ทราบถึงการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีจุดบกพร่องตรงไหนมากน้อยเพียงใด พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สอนหรืออบรม จะได้ทราบว่าวิธีการหรือแนวทางดำเนินการมีปัญหาตรงส่วนไหน เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น^{๒๖} ดังนั้นในการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาควรให้ครูพี่เลี้ยงดำเนินการร่วมกับพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สอนหรืออบรม พร้อมทั้งร่วมกันพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพ^{๒๗}

สรุปได้ว่า วัด และโรงเรียนเป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา พระสงฆ์ ครู อาจารย์ มีส่วนสำคัญในการเป็นบุคคลต้นแบบ เพราะเป็นเรื่องภายในจิตใจที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก พระสงฆ์ ครูจึงสมควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กนักเรียน พระสงฆ์ ครูจะต้องสร้างจิตใจที่มีความเมตตา กรุณาต่อนักเรียน มีความปรารถนาดีต่อนักเรียน โดยการสอนทุกครั้งจะต้องสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และทักษะการดำเนินชีวิตตลอดจนเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระครูปฐมธีรวัฒน์ (บุญชา จิตธมโม), ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง, อ้างแล้ว.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางกานดา พิมพ์ใส, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางอมสิน สถาพร, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

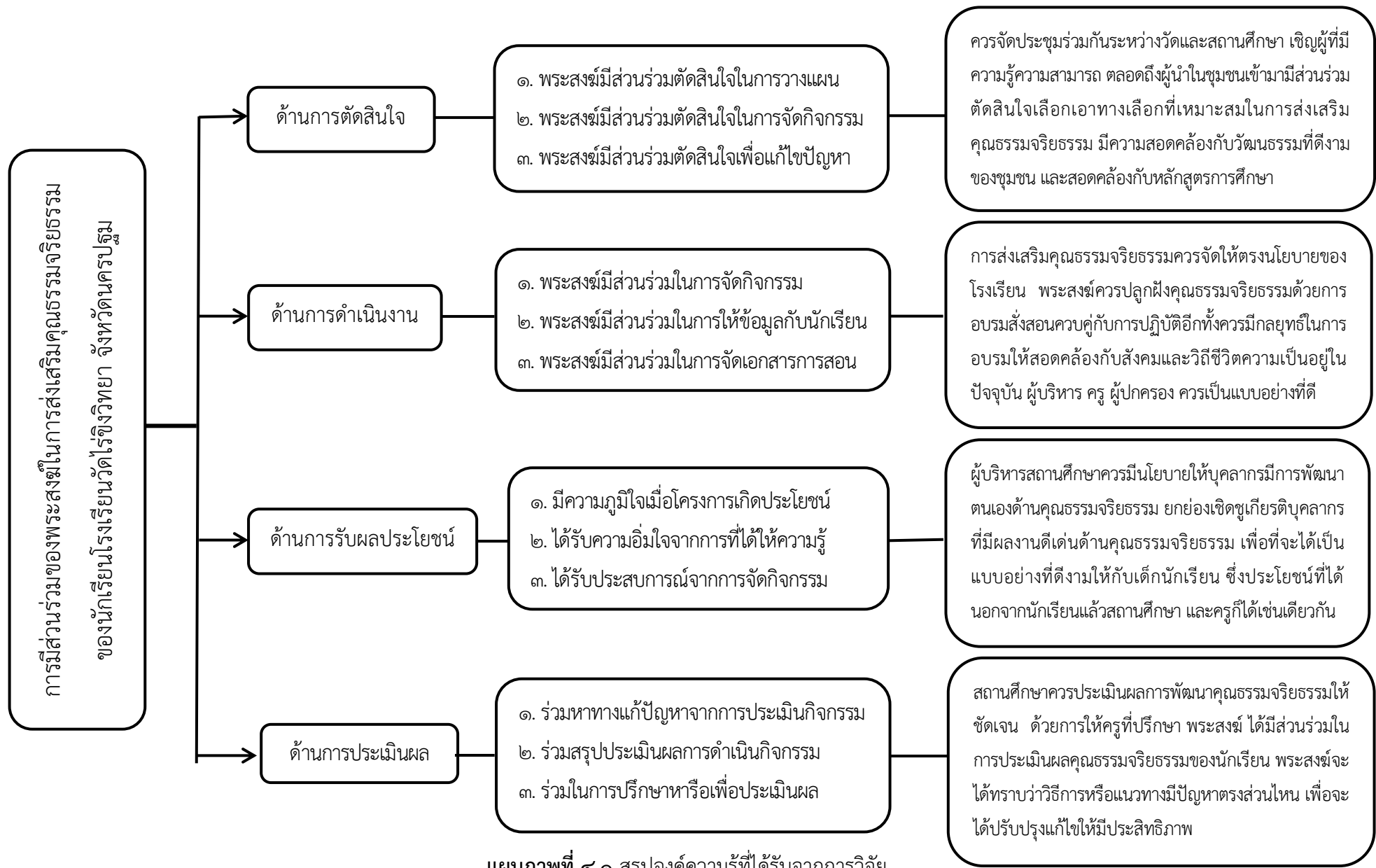
^{๒๕} สัมภาษณ์ พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, อ้างแล้ว.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายวันชัย ธวัชพันธ์, ครูชำนาญการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, อ้างแล้ว.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระเทพศาสนาภิบาล (แย้ม กิตติธโร), รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, อ้างแล้ว.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย (Body of knowledge)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยโดยการแสดงแผนภาพ ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม” สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมคือการแสดงออกของบุคคลจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการในลักษณะต่างๆ จนทำให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ดังนั้น การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจึงควรมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างวัดกับสถานศึกษา อีกทั้งขอความร่วมมือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดถึงผู้นำในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในตัดสินใจในการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม และมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ฝังตัวของชุมชน โดยสถานศึกษาควรที่จะนิมนต์พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และตัดสินใจจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา และเป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรที่จะมีความหลากหลาย เพราะจะทำให้เด็กนักเรียนเกิดความกระตือรือร้นอยากที่จะเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ

๒. ด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า สถานศึกษาต้องตระหนัก และเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรดำเนินการนิมนต์พระสงฆ์มาบรรยายธรรมหรือให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ อีกทั้งส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมให้ตรงตามแผนงานโครงการหรือนโยบายของโรงเรียน โดยการให้พระสงฆ์ทำหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยการให้ข้อมูลหรือความรู้ในเรื่องความดี/ชั่ว ความกตัญญูกตเวที ความอ่อนน้อมถ่อมตน หน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งความรู้เหล่านี้ปลูกฝังโดยการอบรมสั่งสอนควบคู่กับการปฏิบัติจนกลายเป็นความเคยชิน ผู้บริหาร ครู ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ด้วยการตั้งใจรับฟังปัญหาอย่างอดทน และควรพูดบอกอย่างมีเหตุผล มากกว่าการใช้อารมณ์ต่อเด็กนักเรียน และพระสงฆ์ควรมีกลยุทธ์ในการอบรมเผยแผ่ให้สอดคล้องกับสังคม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓. ด้านการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการจัดให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์ เพื่อปลูกฝังให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีพฤติกรรมแสดงออกในทางที่ดีงามทั้งกาย วาจา อีกทั้งควรยกย่องเชิดชูเกียรติครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อที่จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับเด็กนักเรียน เพราะการ

เรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิต จะช่วยให้เด็กนักเรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ แต่ประโยชน์ที่ได้นอกจากนักเรียนแล้วสถานศึกษา พระสงฆ์ และครูก็ได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน เพราะพระสงฆ์ และครูผู้สอนย่อมได้รับความภูมิใจจากการที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม มีความยินดี มีความภาคภูมิใจเมื่อโครงการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียน และสถานศึกษา

๔. ด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า การดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะจะทำให้ทราบถึงการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีจุดบกพร่องตรงไหน มากน้อยเพียงใด พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สอนหรืออบรมจะได้ทราบว่าวิธีการหรือแนวทางดำเนินการ มีปัญหาตรงส่วนไหน เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ครูพี่เลี้ยงดำเนินการติดตามและประเมินผลร่วมกับพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สอนหรืออบรม ด้วยการปรึกษาหารือ ร่วมสรุปผลการติดตามประเมินผล และร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้พบในการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จากการสรุปประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ร่วมกันพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพ